

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

”Vil ministrene redegøre for, hvor stor risikoen er for et udbrud af en ny pandemi med udgangspunkt i den industrielle storproduktion af grise i Danmark, hvad omkostningerne skønnes at være ved et udbrud såvel økonomisk som i tab af dyre- og menneskeliv, om beredskabet er tilstrækkeligt og opdateret til at håndtere en pandemi, der berører store besætninger flere steder i landet, og om risikoen giver anledning til at iværksætte et arbejde med en udfasning eller omlægning af verdens største industrielle dyreproduktion med henblik på at undgå en katastrofe af uoverskueligt omfang og med potentielt langt mere vidtrækkende konsekvenser end aflivningen af alle mink under Covid19-pandemi.”

Spørger: Helene Brydensholt (ALT)

Svar

Tak til spørgeren for at sætte fokus på det veterinære beredskab i Danmark.

Et velfungerende veterinært beredskab er både afgørende for at reducere risikoen for udbrud af husdyrsygdomme og for at bekæmpe dem effektivt, når de opstår.

Det gælder selvsagt også de såkaldte zoonoser, som spørgeren refererer til i samrådsspørgsmålet. Altså sygdomme, der kan smitte mellem dyr og mennesker.

Arbejdet med at undgå smitsomme husdyrsygdomme er mere og andet end håndtering af udbrud. Det handler om god smittebeskyttelse, om kontinuerlig overvågning og dernæst om bekæmpelse af et evt. udbrud.

God smittebeskyttelse er først og fremmest landmandens ansvar. Han skal sikre, at risikoen for smitte ind og ud af besætninger minimeres. Hvis landmanden får mistanke om en smitsom sygdom, skal han via sin dyrlæge hurtigt anmelde det til Fødevarestyrelsen.

En løbende overvågning af smitsomme husdyrsygdomme er en del af Fødevarestyrelsens såkaldte *stående beredskab*. Det stående beredskab tager sig af de daglige indmeldinger om mistanke og fund af sygdomme hos dyr og følger situationen i andre lande.

Ved mistanke om alvorlige smitsomme husdyrsygdomme tager en embedsdyrlæge straks ud til den mistænkte besætning, undersøger dyrene og udtager prøver.

Hvis prøverne viser, at besætningen er smittet, aktiveres Fødevarestyrelsens kriseberedskab. Kriseberedskabet igangsætter med assistance fra beredskabsstyrelsen, politiet og landmanden aflivning og bortskaffelse af dyrene samt rengøring og desinfektion af besætningsfaciliteterne.

Der bliver oprettet restriktionszoner med intensiveret prøveudtagning og forbud mod flytning af dyr, ligesom der sker en informationsindsats rettet mod relevante aktører med henblik på at mindske risikoen for spredning af sygdommen.

Svar på spørgsmål om risiko for pandemi

Som svar på spørgsmålet om, hvor stor risikoen for en kommende pandemi er, så vil jeg først og fremmest understrege, at det er noget, som jeg tager meget alvorligt.

Samtidigt er det vigtigt at fremhæve, at det er svært at sige noget konkret om risikoen for en evt. kommende pandemi.

Men der arbejdes løbende på at udvikle og forbedre metoderne til at vurdere en evt. risiko, ligesom der er et stærkt samarbejde på området både nationalt og internationalt.

Og skulle situationen virkelig opstå, så vil vi arbejde med løsninger, der er tilpasset den konkrete situation.

Skulle en alvorlig husdyrsygdom f.eks. ramme i en dansk svinebesætning, så aktiveres kriseberedskabet som tidligere nævnt. Fødevarestyrelsen råder over et stort antal af dyrlæger og andre, der er, eller hurtigt kan blive, kvalificerede til at aflive de syge dyr.

Og ved meget store udbrud kan både privatpraktiserende og dyrlægestuderende aktiveres, hvis det viser sig nødvendigt. Ligesom branchen har kompetente folk, der kan assistere.

Svar på om beredskabet er tilstrækkeligt

Til spørgsmålet om, hvorvidt beredskabet er tilstrækkeligt og opdateret til at håndtere en pandemi, der berører store besætninger flere steder i landet, har Fødevarestyrelsen oplyst, at det er det.

Beredskabsplanerne udvikles og tilpasses løbende, så de kan imødegå og håndtere både kendte og ukendte husdyrsygdomme.

Beredskabsplanerne er igennem de seneste år blevet evalueret og opdateret på baggrund af erfaringerne fra bl.a. coronavirus i minkbesætninger og de mange store udbrud af fugleinfluenza.

Men også erfaringer fra udlandet – bl.a. fra de seneste udbrud af mund- og klovesyge i Tyskland, Ungarn og Slovakiet – indgår i erfaringsopsamlingen.

Veterinær beredskab specifikt rettet mod zoonoser

Som en del af det danske beredskab specifikt rettet mod sygdomme, der smitter mellem dyr og mennesker, er der et tæt myndighedssamarbejde forankret i koordinationsgruppen for zoonoser – også kaldet KOZO.

KOZO blev etableret i 2022 og har til opgave at bidrage til Danmarks håndtering i tilfælde af en zoonotisk epidemi.

I KOZO deltager ud over Fødevarestyrelsen også Sundhedsstyrelsen, Miljøstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed, Lægemiddelstyrelsen, Statens Serum Institut, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø samt rådgivere fra Dansk Veterinær Konsortium.

Gruppen har månedlige møder, hvor bl.a. nye zoonotiske trusler, håndtering af igangværende sygdomsudbrud, risikovurderinger behandles.

Svar på spørgsmål om økonomisk tab m.m.

Spørgeren har ønsket at vide, hvad omkostningerne ved en pandemi med udgangspunkt i svin skønnes at være såvel økonomisk som i tab af dyre- og menneskeliv.

Da en pandemi vil kunne udfolde sig på mange måder, er det meget vanskeligt at udarbejde et meningsfuldt økonomisk overslag eller et skøn for tab af dyre- og menneskeliv.

Et sådant skøn vil ikke nødvendigvis være retvisende for andet end en hypotetisk opstillet situation, hvor der stadig vil skulle tages en lang række forbehold.

Som jeg tidligere har svaret spørgeren, så har Fødevarestyrelsen oplyst, at en sådan pandemisk sygdom vil medføre en ny risikovurdering hos Dansk Veterinær Konsortium og en ny beredskabssituation.

I sådanne tilfælde vil Fødevarestyrelsen i samarbejde med relevante myndigheder iværksætte alle påkrævede handlinger for at begrænse og bekæmpe den pandemiske sygdom.

Svar på om svineproduktion bør udfases

Til det sidste spørgsmål om, hvorvidt risikoen for en pandemi med udgangspunkt i svineproduktionen giver anledning til at iværksætte et arbejde med en udfasning eller omlægning, kan jeg svare helt klart nej.

Vi har et stærkt beredskab, der har fokus på både smitteforebyggende foranstaltninger hos landmanden, et stående beredskab, der overvåger sygdomssituationen fra dag til dag, og en løbende tilpasning af beredskabsplaner, så de kan imødegå potentielle fremtidige trusler.

Alt sammen i tæt samarbejde med relevante myndigheder og vidensinstitutioner.

Og skulle sygdom ramme en besætning, og vi står med et udbrud af en smitsom husdyrsygdom, så har Fødevarestyrelsen eventuelt med hjælp fra eksterne parter et omfattende beredskab, der kan træde til og håndtere situationen.

Tak for ordet.